

Prenumerationspris:

1/1 år Kr. 3:—
1/2 " " 1:50

Utgiven av Svenska Folkförbundet.

Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.

UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

Utlandet:

1/1 år Kr. 4:—
1/2 " " 2:—

Den estniska pressen.

De frågor som nu huvudsakligen knyta det allmänna intresset äro bildandet av en ny regering, efter riksdagens sammanträde i början av juli, och det svenska kungabesöket.

Nu är det klart, att man icke hinner skapa någon ny regering innan kungbesöket, och för att undvika regeringskris, som lätt kunde inträffa under riksdagens sammanträde, har man enats därom att uppskjuta det första sammanträdet till början av juli månad.

Hurudan kommer den nya regeringen att bli?

På dessa frågor försöka nu tidningarna giva svar, resonnerande att det nuvarande regeringsblocket försvagats med arbetarpartiets och kristliga folkpartiets förluster (4 mandat) och om och om socialisterna fått ett mandat till, har däremot oppositionen — jordbrukarne och fastighetsägarna vunnit 2 mandat. Försök hava gjorts att förena centern, men hittills utan resultat.

Med anledning av det nedrivande arbete, som partiorganerna, t. ex. „Postimees“, som är folkpartiets organ, och „Waba Maa“, arbetarpartiets, förde under valagitationen, smutskastande varandra så mycket som möjligt, ser det nu ytterst svårt ut att finna försoningens ord. Dyrningarna efter stormen vilja icke lägga sig.

Planen att centern må förena sig, samt att minoriteterna med 5 mandat (2 ryssar, 2 tyskar och 1 svensk) må ingå i blocket, torde och borde finna anhängare.

I sådant fall kunde blockets styrka uppgå till 38—42 mandat,

som vore en rätt bred basis. Att agrarerna icke mera komma att stå utom regeringen är tydligt och framhålles även klart i patriorgagnet „Kaja“.

Socialisterna, som nu omkring 5 månader fått styra regerings-skeppet, och nu hava nöjet att mottaga Sveriges konung, vilja naturligtvis mycket ogärna vika.

Lyckligast vore att få en regering, som omfattar både den högra och vänstra flygeln jämte centern, men därtill finnes dock mycket svagt hopp, ty de egoistiska partiintressena hava mycket svårt att finna ett gemensamt språk.

I tidningen „Kaja“ ingick här-omdagen en välskriven artikel om Svenskarna i Estland. Tidningen synes vara väl informerad om svenskarna, „Konungens folk“ som de kallas i artikeln.

Nuckö.

Den kristliga friför-samlingen i Rickholtz har nyligen fått sig en predikant, pastor Eskil Rydén från Svenska Missionsförbundet i Stockholm.

Pastor Rydén, som en längre tid arbetat som missionär i Kina är en välbevandrad man i de andliga och kulturella frågor, som ligga i estlandssvenakarnas intressen. Pastor Rydén är mycket varmt intresserad för landsmännen härute och vill stödja dem icke blott i andliga utan även i kulturella frågor. Och då pastor Rydén icke är någon trångbröstad partiman i andliga frågor, utan förkunnar ordet rent och klart, äro vi glada att kunna hälsa honom hjärtligt välkommen!

Brittisk tacksägelsedag med anledning av konungens tillfrisknande. Reuter erfar, att en förordning inom kort kommer att utfärdas, enligt vilken söndagen den 16 juni förklaras såsom tacksägelsedag i hela riket med anledning av konungens tillfrisknande.

Passagerartrafiken Sverige—Amerika ökas. Passagerartrafiken mellan Sverige och Amerika fotsätter att tillväxa. De svenska fartygen å ruten Göteborg—New York befordrade sålunda under fjolåret 36,566 passagerare mot 35,279 år 1927 och 33,426 år 1926 Under år 1928 visierades av de svenska konsulaten i Amerika icke mindre än cirka 9.000 pass för resa till Sverige, något som ger vid handen ett växande intresse för Sverige hos amerikanerna; detta bevis i ö. jämväl av det snabbt tilltagande antalet amerikanska turister, som årligen besöka Sverige.

Jan Mayen omstridd ö kring 1634. Med anledning av norska regeringens beslut att ta i besittning den herrelösa ön Jan Mayen, erinras i Dagens Nyheter att Sverige äger ett ganska unikt dokument rörande denna ö. Det är en nu snart 300-årig tavla som lämnar en skildring från det liv som fördes på densamma. Samtidigt visar det sig även att tavlan har ett icke föraktligt topografiskt intresse. Den hittills okända tavlan ingår i samlingarna på Skokloster och har antagligen kommit till Sverige med det byte som Karl Gustaf Wrangel förde med sig från Danmark. Målningen är daterad 1634 och signerad A. R. Speck. Den visar ett trankokeri på ön Jan Manen, vars märkliga

glaciärklädda vulkanspets Beerenberg synes i bakgrunden.

På själva faktoribyggnaden sitter en sköld med Christian IV:s namnchiffer, och den tvekluvna danska flaggan vajar från en stång bredvid huset. Dannebrogen förekommer även på de i viken liggande fartygens masttoppar, medan samma fartygs akterflaggor äro röda med svärdförande armar. Möjligen fördes denna flagga av något oktrojerat handelskompani.

Denna tavla på Skokloster har tidigare icke varit idendifierad, men har man numera helt kunnat fastställa dess identitet.

I Rijksmuseum i Amsterdam finnes nämligen en målning, som föreställer ett identiskt lika landskap, vari ett i detalj lika anordnat trankokeri finnes skildrat. Denna tavla är signerad 1639 och har sedan gammalt uppgivits föreställa ett trankokeri på ön Jan Mayen. Bilderna äro förvånande lika varandra, ehuru nu fem år senare, Hollands trefärgade flagga vajar från fabriksflaggstång. Dessutom är grupperingen av staffagefigurerna helt olik, varjämte den holländska bilden visar att trankokeriets pannor och skorstenar hunnit förfalla under de fem år som skilja tavlorna.

Jan Mayens ösågs troligen första gången av Hudson år 1607, men upptäcktes av holländaren Jan Mayen år 1611. Motivet till tavlorna är med största sannolikhet hämtat från nordvästra kusten. Om det är danskar eller holländare som anlagt trankokeriet är emellertid synnerligen svårt att avgöra, då de fiskrika trakterna här uppe vid denna tid voro särskilt eftertraktade på grund av deras inkomstbringande möjligheter, varför ägarvärdigheten ganska ofta skiftade.

Lunds studentsångare på Tysklandsturné. Lunds student-sångförening kommer, enligt på tisdagen fattat beslut, att företa en sångarturné i juni. Färden går till Tyskland, där konserter givas i Greifswald och Stralsund, och därefter tillbaka. Turnén omfattar framför allt södra och mellersta Sverige. Kören omfattar 40 man och står under ledning av sin dirigent, Emil Gagner. Som solist medföljer operasångaren Einar Beyron. — D. N.

Förhärjande oväder över nordvästra Tyskland. Nordvästra Tyskland hemsöktes på fredagen av

ett svårt oväder med hagel, åska och virvelvindar. Haglen som voro ovanligt stora krossade en mängd fönster och slog ned grenar från träden. På fruktodlingarna mellan Elbe och Weser har ovädret anställt svåra skador. Flere skogseldsvådor ha förorsakats av blixten. En del bondgårdar ha brunnit ned. De materiella skadorna uppskattas till över $\frac{1}{2}$ miljon mark. Flere personer ha svårt skadats.

Kungörelse.

Härmed tillkännagives, att elever till 6-klassiga Svenska folkskolan i Reval kunna anmälas varje vardag kl. 10—12, Riddarg. 3. till skolans föreståndare, som även hoppas, att svenska föräldrar, som ha skolpliktiga barn, taga denna kungörelse under allvarsamt övervägande och icke av lättsinne och inbillade skäl låta sina barn gå miste om det arv, som dem vederbörligen tillkommer.

Reval, den 29 maj 1929.

A. Stahl, föreståndare.

Den gångna veckan.

För några dagar sedan startades ett nytt aktiebolag „Estnisk-Engelska angbåtslinjen“, kraftigt understött av staten. Bolaget bygger eller köper tre starka båtar, som även utan fara kunna trafikera linjen vintertid. För detta ändamål har anvisats 1.600.000 kr. I bolagets styrelse invaldes H. Neuhaus, R. Uritam och E. Avik.

— I likhet med föregående är gästa även i år yrkes- och mellanskolornas representanter Riksdagen.

Då det i Estland finnes sammanlagt 99 mellan- och yrkeskolor blir sålunda de besökandes antal 198 elever (2 repr. från varje skola) plus 99 direktorer.

— Ferierna i skolorna undernästa läsår fastställdes av bildningsministeriet på följande sätt: I stadsfolkskolor mellan- och yrkeskolor börjar läsningen 27 aug. I landsbygdens folkskolor den 30 sept. stadsskolorna ha ledigt den 32 okt. samt 1—2 november. Landsbygdens skolor 31 okt. Julferierna för alla vidtaga den 20 december. Efter jul vidtaga arbetet i staden den 7 januari, på landet 2 januari. Påsklovet vid-

tager i städerna den 12 apr. — 28. På landet 16—23 apr. Sommarferierna vidtaga i alla skolor den 6 juni.

— Lettlands statspresident Semgals avreste på söndagsmorgonen ombord på isbrytaren „Krischianis Voldemaras“ till Stockholm. Isbrytaren åtföljdes av örlogsmannen „Virsaits“. På mångagen anträdde återresan.

— I Kaunas (Kovno) fortsattes räfsten med terroristerna. Sålunda skötes fyra medlemmar av en liga, som ville störta den bestående ordningen.

50 personer om dagen. Förenta Staterna, som annars sitter inne med alla möjliga och „omöjliga“ rekord har även det tvivelaktiga rekordet, när det gäller att köra ihjäl folk med automobiler. Enligt officiell statistik för de tre första månaderna av innev. år ha 4500 personer dödats under automobiler.

Med en rysning tänker man på en domstolsprocess, som nu försiggår i Tscheko-Slovakien, där 19 zigenare stå anklagade för mord och rånmord, som de förövat på en mängd personer. Dessutom äro mördarna överbevissade om att de delvis även uppåtit sina offer.

Under förhandlingarna talas icke uppenbarligen om människoätande dels emedan man icke vill skylta för hela världen med att i ett civiliserat land förekommer sådant dels därför att icke strafflagen förutser sådant brott. Processen antages komma att räkna flera veckor.

Efter sin misslyckade Amerikafärd har „Graf Zeppelin“ återvänt till Friedrichshafen. Malören har i någon mån nedslagit tyskarnas humör, men i stället ha de vunnit större sympatier hos fransmännen. Tills vidare är det icke avgjort, när Amerikafärden skall företagas.

Enligt uppgift från Moskva ha därstädes dömts till döden tre högre rådsämbetsmän på grund av rådsfientlig propaganda f. d. ordf. i Moskva-Kasan järnvägsstyrelsen Foumek, en viss Welitscko och Paltschinsky. Dödsdomen verkställdes.

Amanullah, konung av Afganistan, som med så stor iver började reformera sitt folk och land lär nu vara fullkomligt slagen av

sina motståndare. Vattenbärarsonen Batsha-Sakao, numer konung Habibullah, har givit Amanullah's här dråpslaget, så att denne varit tvungen att söka sin tillflykt på Indiskt område. Enligt de engelska telegrafagenturerna skulle Amanullah ha för avsikt att bosätta sig i Rom. Sålunda blev det moderna Europa ödesdigert för den fattige asiatiska härskaren.

Strejkuppor i amerikansk stad.

Ett formligt uppror har utbrutit i staden Elisabethstown i staten Tennessee, där 15,000 textilarbetare gått i strejk. Militärhar mobiliserats, och flera kavalleridetachment ha anlänt till staden för att slå ned oroligheterna. Flera allvarliga sammanstötningar ha redan ägt rum, och de strejkande ha bl. a. sprängt vattenledningarna med dynamit, så att staden nu faktiskt är utan vattentillförsel. I striden mot orositarna använder militären tårgasbomber, och under gårdagens lopp blevo flera hundra personer arresterade. En ung kvinna lyckades taga en skarpladdad revolver från en av sherifferna. Hon stannade flera omnibussar, som voro på väg till fabrikena med arbetsvilliga, och med vapnet i hand tvang hon arbetarna att stiga ur. — St. T.

Jättebrand i Strasbourg. På fredagsaftonen utbröt en jättebrand i Steinstrasse i Strasbourg. Elden började hos pappersgrosshandelsfirman Hueber och inom kort var hela etablissemanget övertänt. Därefter spred sig elden utefter en 70 meter lång husfront. Militär deltagar i släckningsarbetet. Värdefulla maskiner av modernaste konstruktion ha förstörts jämte oerhörda lager av papper. Vid midnattstid rasade branden fortfarande.

Löpgrav från Karl XII:s tid funnen vid Fredriksten. Enligt ett tidningsmeddelande ha några arbetare på Fredrikstens fästning påträffat en del gamla militärpersedlar, vilka tyda på, att man påträffat fortsättningen av en Karl XII löpgrav. Man har hittills icke säkert vetat, var den löpgrav, som Karl XII använde sig av vid sin framryckning mot fästningen, var belägen. De föremål, som nu påträffats, voro genomrutna.

Solförmörkelsen och vetenskapsmännen.

När solen den 9 dennes gömde sitt strålande ansikte, skyndade flera tiotal expeditioner till Sumatra, Siam och andra ställen, där solförmörkelsen var total eller fullständig. Alla dessa resor gjordes för att iakttaga förmörkelsen, som varade endast några minuter.

Vetenskapsmännens stora intresse för liknande företeelser äro tyvärr ofta obegripliga för lekmannen. Det obegripliga däri klarnar dock något, när vi besinna värdet av de sådana iakttagelser, som endast kunna göras vid fullkomlig förmörkelse, det vill säga, när solskivan är fullkomligt avskärmad. Först och främst kan man då studera solens närmaste omgivning, vilket under vanliga omständigheter är omöjligt, emedan solen bländar med sitt starka ljus. Vid förmörkelsen ser man kring solens kant den svagt silverskimrande s. k. coronan, vilkens hemligheter icke på långt när äro utforskade. Dessutom kan man endast då fotografiera de stjärnor, som finnas i solens grannskap.

Hemsk bilkatastrof i södra Sverige. En fruktansvärd bilkatastrof inträffade sent på lördag afton strax söder om Ödåkra järnvägsstation. En bil med tre åkande blev vid en järnvägsövergång påkörd av nattsnälltåget till Göteborg. Kollisionen skedde med oerhörd häftighet, och tåget släpade med sig bilen omkring 250 meter framåt linjen innan det kunde stanna. En av passagerarna blev svårt masskarerad och ljöt en ögonblicklig död, de båda andra avled o under transporten till Helsingborg. Samtliga de förolyckade voro män i 25-årsåldern.

H. M. konung Gustav V:s emottagande i Reval är ännu icke i detalj fastställt. Osäkert är även, vilka som komma att åtfölja konungen. Detta kommer att framgå närmare, när vår minister dr Akel i de närmaste dagarna anländer till Reval.

Tillståndet hotfullt i Litauen.

Kaunas (Kovno) 27 maj. Tillståndet är hotfullt här. Överallt i staden patrullerar militär;

man fruktar att terroristerna skola begå nya attentat. Belägringstillstånd har förklarats. Man fruktar t. o. m. revolution och denna anser man utbryta, när processen begynner mot de 14 studenter, som den 25 maj ställdes inför krigsrätt, anklagade för att vara delaktiga i mordförsöket, på statsministern Woldemaras; alla dessa hotas av dödsstraff. Rättsförhandlingarna föregås i fängelset, som redan omslutits av militär. I provinserna genomfördes ett slags mobilisation och alla viktigare vägkorsningar och broar stå stå under stark militär bevakning.

Situationens allvar belyses däri genom att Woldemaras avlägsnar sig från sitt hem, som strängt bevakas av militär, endast i trängande ämbetsåligganden.

Från Riga meddelas, att Litauens regering även sökt samverka med Lettlands regering att denna icke måtte tillåta upprofska litauer att söka sin tillflykt i Lettland. Detta steg tycks också haft åsyftad verkan, ty hos flera litauiska emigranter i Riga har företagits husundersökningar.

Tillsvidare ha 6 litauer anhållits men även befriats mot löfte, att de lämna Lettland.

F I S K A R E !

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR

INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,

ty den är billig, kraftigare än fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk Konsession)

Tönismägi I. TALLINN Telefon 16

NORRKÖPINGS APOTEKÄRES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG

Grundat 1874
Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik
Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

Den, som en gång färgat med
"STAR" tygfärger,
 använder dem också i fortsättningen.
 Gör ett försök, och Ni skall bli överraskad
 över färgernas skönhet och hållbarhet.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
 Rekommenderar sina förstklassiga färdiga **HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.**
 Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

Kungörelse.

Undertecknad mottager uppdrag: biträda i rättegångssaker, översättningar från och till estniska språket, uppsätta och skriva inlagor till myndigheterna, råd och hjälp köp och försäljningar, såväl som biträda i alla möjliga förekommande angelägenheter icke estniska talande svenskar.

Jakobsoni 40—12.

Lars Englund.

VYKORT

med interiör av svenska kyrkan
 i Reval erhållas för 15 cent st.
 hos **A. Heldring Riddarg. 9.**

I senaste nr. av **Kustbon** uppmånade vi **S. O. V. medlemmar** att insända förslag till föreningsmärke. Vi våga även denna gång erinra våra vänner om samma sak. Förslagen insändas pr post före den 15 juni under adress: Frk. Rosa Pettersson Eha tånäv, 5.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.
 Huvuakontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor i Jönköping, Huskvrana, Norrahammar, Smålands Taberg,

BILJETTER med tåg och båt i hela världen
 SOVPLATSBILJETTER

Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS
 FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING
A.-B. Nordisk Resebureau

Göteborg — Stockholm — Malmö

SVEABLÄNDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA
 EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
 Kakelugnar, Öppna spislar Väggbeklädnadsplattor
 Keramik, Mur- & Taktegel Glasera, Fasadtegel
 Dräneringsrör.

Betald annonsplats

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
 Riks 80 29.

STORA HOTELLET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
 Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel,
 rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar
 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Aktiebolaget

GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar,
 Vadmal och Korderoj.

Goda kvalitéter och billiga priser.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlleodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
 Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

alla varitiationer erhållas hos varje blomsterhandlare i riket

SVEDALA

Tegelmaskiner,
 Grävmaskiner,
 Stenkrossar,
 Vägbyggnadsmaskiner,
 Betonblandare,
 Torvmaskiner,
 Bränslekrossar för torv, koks och kol,
 Pulveriseringsmaskiner,
 Vindsiktar,
 Torktrumlor,
 Brikettpressar,
 Transportapparater,
 Rullager, Rallvagnshjul,
 Skottkärrehjul,
 Kokillgods,
 Ståljutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
 (Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Byorderier. — Rikt ut
 till av Västnaspetsar. Motiv och Krugar. Be-
 ställningar å inneutstyrslar. Order till landsorten
 expedieras omgående.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget

EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk)11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFÖRSÄKRING

BRANDFÖRSÄKRING

TRANSPORTFÖRSÄKRING

OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa
 sig till över

över hundra millioner cent.

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

**Försäkra Edert liv och Eder
 egendom medan tid är!**